

Královny *a blázen*

Camino nezačíná na cestě.
Camino začíná v tobě.

Ludva Klatovský

● — **pointa**

Královny a blázen

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.pointa.cz
www.albatrosmedia.cz

● ■ **pointa**

Ludva Klatovský
Královny a blázen – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Královny
a blázen

Královny *a blázen*

Camino nezačíná na cestě.
Camino začíná v tobě.

Ludva Klatovský

● ■ **pointa**

Copyright © Ludva Klatovský
ISBN 978-80-267-5215-8

PROLOG

Podávala mi křížek a přitom se nejistě usmála. „Je od mého bratra.“

Podíval jsem se jí do očí. Byla v nich nejistota.

Odtáhl jsem ruku, ale ona mi přesto vložila křížek do dlaně. Zaradoval jsem se, ale nedal jsem to na sobě znát. Vlastně jsem si to přál. Ani sám sobě neumím přesně definovat, jaký mám vztah k víře a k bohu. Kdo je bůh? Myslím, že na tuhle otázku budu muset hledat odpověď. A přitom se ptát dál.

Na to, odkud vlastně pocházím a co ve mně zůstalo z matky a otce. Na to, jestli bych dnes některé kroky udělal jinak.

Na ženy, královny, které v mém životě zůstaly otisknuté jako stopy v písku, na tu, se kterou jsem prošel manželstvím a rozvodem, i na tu poslední, jejíž odchod se do mě zasekl jako trn, který ani čas nedokázal vytáhnout.

Na tu současnou. Mohu ji vůbec mít? A je to ta pravá? Nebo tou bude nějaká jiná? Zná ji? Nebo ji teprve potkám?

Na své děti, co ode mě potřebují slyšet, vidět, cítit, aby věděly, že je nikdy nepustím z náruče, ani když se jim budu zdát daleko.

Na přátele, jestli jsou pořád tady, nebo se už stali jen jmény v telefonu.

A nakonec na to, jak má vypadat život, do kterého se vrátím, na práci, která má smysl, a domov, ve kterém se dá svobodně dýchat. Možná se odpovědi najdou, možná ne. Ale všechny tyto otázky si ponesu s sebou jako kamínky v kapse, které budu po cestě obracet a zkoumat, jestli se ještě dřou o prsty, nebo už se obrousily dohladka.

Zavřel jsem dlaň a věděl, že tenhle kříž mě bude provázet celou cestu. Okamžitě mi bylo jasné, co pro mě bude znamenat. To spojení se nabízelo samo. Její bratr, stejně jako já, má zkušenost se závislostí. Proto mi ho dala, to byl ten pravý důvod. I když je to obyčejná, laciná cetka z pouti, pro ni hodně znamená. A teď i pro mě.

Nastoupila do auta a začala se rozjíždět. Stáhla okénko, vystrčila ruku a já ji chytil. Chvilí jsem šel vedle ní, dokud se naše cesty nerozdělily. Krátce nato zastavila, poslední polibek přiletěl vzduchem, zatroubila a byla pryč. Moje královna odjíždí. Chtěl jsem o tom přemýšlet, opravdu přemýšlet, ale byly důležitější věci. Musel jsem zpátky za dětmi, byla skoro půlnoc.

KAPITOLA 0

25. 6. Praha

Když jsem přišel, Týnka spala na gauči. A Pišta – jak to říct – ležel na zádech u otevřených balkónových dveří a větral si trenýrky.

Moje malá dceruška se probudila, usmála se na mě rozespale a řekla svým dvaadvacetiletým hláskem: „Dobrou noc, tatínku. Krásně si to tam užij a buď na sebe opatrný.“

„Můžeš se na mě spolehnout.“ Zahleděli jsme si do očí a usmáli se. Bylo v tom všechno, co jsme spolu prožili.

„Dobrou noc,“ řekl jsem.

„Dobrou noc,“ zopakovala tak sladce, jak to umí jen ona.

Se synkem jsme si ještě chvíli povídali.

„Ráno mě vzbud', jak jsme se domluvili,“ řekl.

„Dobrá. Dobrou.“

„Dobrou.“

Pokusil jsem se trochu pracovat, nebo tak jsem tomu aspoň říkal. Nedávno jsem se rozhodl, že se stanu celebritou. Napíšu knihu. Pak další. Témat mám na rozdávání. Prožitky svého života se budu snažit zachytit poutavou formou i na sociálních sítích, ale tato forma propagace pro mě byla vždycky něco jako tanec v těsných botách. Nepohodlný, směšný a bolestivý zároveň. Samozřejmě schopnost křičet do světa *Podívejte se na mě!* mám, ale s mobilem v ruce a puštěnou kamerou to působí křečovitě, nepřirozeně. Stud a nejistota mají navrch. Místo ladného pohybu mezi hashtagy a příběhy se spíš potácím, zakopávám o vlastní ostych a nechápu, proč bych měl každou myšlenku oblékat do blikajících obrázků a krátkých videí. A i když jsem si říkal, že to

prostě nějak zkusím, že se do téhle hry zapojím, po pár minutách jsem měl pocit, že místo obsahu vyrábím jen pozlátko.

Jenomže je to nutné. Nemohu si nechat své cenné prožitky a zkušenosti pro sebe, když existuje možnost se o ně podělit s ostatními. Jak říká klasik: „Dělej věci, které nenávidíš, s vidinou výsledku, po kterém toužíš.“ Vlastně se mi hodilo, když jsem zjistil, že je načase jít spát. Podíval jsem se na pohovku, kde spal můj syn. Vzpomněl jsem si na chvíle, kdy byl ještě malý. Kdysi stačilo ho jednou rukou posunout, lehnout si vedle něj a i přes jeho odpor ho schoulit do klubička a vzít do náručí. Teď jsem se opatrně vsunul vedle něj, abych ho nevbudil. Přikryl jsem se lehkou dekou a usnul dřív, než řekneš borůvkový koláč.

Samozřejmě jsem nemohl dospat. Někdo tomu říká cestovní horečka. Vzbudil jsem se půl hodiny před tím, než zazvonil budík. Vyšel jsem na balkón, jen tak, do půl těla. Bylo krásné brzké ráno. Nezbyvalo než se zabalit a vyrazit na cestu.

Můj kufřík ležel na stole. Postavil jsem vedle něj šálek kávy a sklenici vody. Musel jsem se usmát. Cestovat s takovým kufrem? To je dobrý nápad, ale spíš pro pětiletou holku. Byl růžový a jen o trochu větší než krabička cigaret. Uvnitř nebylo nic jiného než nabíječka s kabelem, pár drobných, skládací zubní kartáček a malilinkatá pasta na zuby. Navíc ke sbalenému jsem měl na sobě pouze kraťasy, tričko a čepici. Má výbava byla výzvou, kolik si toho troufne člověk nechat doma, a zároveň otázkou, kolik nepotřebného nás v životě obklopuje.

Čekala mě pěší pouť dlouhá přes osm set kilometrů. A jestli na té cestě najdu odpovědi na otázky, které si ani neumím správně položit, to nevím. Možná že právě proto vyřáším. Někdy musíš vyjít z domu s malým kufrem a velkou nejistotou, aby ses vrátil s něčím, co se do kufru nevejde.

Vzrušení z obrovského dobrodružství, které přede mnou leželo, se mísilo s nervózní radostí dítěte před první cestou k moři.

V bytě byl klid, Týnka ještě spala, schoulená pod peřinou. Chvilí jsem ji pozoroval a vnímal ten pocit bezpečí, který tu

zůstával i beze slov. Pak jsem došel k synkovi. Budík mlčel, ale já mu slíbil, že ho vzbudím. Položil jsem mu ruku na rameno a zatřásl s ním. On otevřel oči, usmál se a vstal. Objali jsme se, jak to umí jen chlapi, kteří se mají opravdu rádi. Věděli jsme oba, že se dlouho neuvídíme, a právě proto byla ta chvíle plná.

Na krku jsem měl křížek od... od koho vlastně? Ano, od mojí královny. Visel připnutý na řetízku, který mi ještě v noci věnovala milovaná dceruška. V zrcadle na mě koukal chlap, který si oblékl svoje sny, připravený na cestu, o které se domníval, že nikdy nepřijde.

Do kapsy jsem vsunul cestovní pas, do ruky vzal telefon a vyrazil jsem pěšky na metro.

Hned první ráno mi svět připomněl, že romantické představy a realita se často mýjejí. První triviální úkon mé cesty – pouhý přestup z jedné trasy metra na druhou – byl neúspěšný. Vystoupil jsem jinde. V pražském podzemním trojúhelníku jsem si zakroužil jako blbec, co míří do velkého světa a ztratí se po třech stanicích.

Na letišti jsem způsobil malé pozdvižení. Mé zavazadlo vypadalo vedle obřích kufrů ostatních cestujících jako hračka, kterou beztak napůl bylo. Největší rozruch vyvolalo u pěti holek z Taiwanu. Smály se, fotily si kufrík i mě, prý jestli to myslím vážně. Myslel jsem. Když se mě zeptaly, kde mám boty, ukázal jsem na své pantofle. To už na ně bylo příliš, chtěly vědět, jak tohle dopadne. Přidaly si mě na Facebooku a já si přidal je.

V davu lidí jsem se cítil jako doma. Miluju taková místa, letiště, nádraží, obchodní domy. Pastva pro oči. Každý člověk je jiný, každý má jiný cíl, jinou náladu. Hrál jsem si na tichého detektiva, zkoušel uhádnout, kdo kam míří, za kým nebo před čím utíká.

Dal jsem si první kávu toho dne. Netušil jsem, že zanedlouho už ani nebudu schopen spočítat, kolikátá bude ta další v pořadí. Kofein na mě nepůsobí jako střela, spíš jako teplá vlna, pohladí, zklidní, rozjasní a nahrazuje. Je to klasický model vyplnění mezery, která zbude po jedné závislosti.

Nastoupil jsem do letadla. Po pětadvaceti letech jsem poprvé letěl střízlivý. A uvědomil jsem si při tom něco, co mě udeřilo přímo mezi oči. Celé ty roky jsem předstíral, že mám strach z výšek. Hrál jsem roli nervózního cestujícího, co si „na uklidnění“ dá sklenku před odletem. Vždyť se bojím, tak si dám, ne? Každý to přece chápe, spousta lidí to tak má. Jenže já se nikdy nebál.

Celé dětství jsem strávil na různých letištích s tátou, leteckým mechanikem. Lítali jsme nahoru a dolů, seděl jsem vedle něj a vnímal to jako něco přirozeného. Ale jak moje pouto k alkoholu sílilo, vytvořil jsem si svou vlastní falešnou legendu o tom, že lítání je stres, který je potřeba zapít. Tenhle let, od puberty první bez kapky alkoholu, mi ukázal pravdu. Žádný strach. Stejně přirozené jako sednout do autobusu, auta nebo prostě jít pěšky. Celé to byla jen zástěrka, aby moje pití působilo přijatelně. A za to jsem se styděl. Ale zároveň jsem na sebe byl hrdý, že už nechlastám, že nepotřebuju hloupou záminku kvůli nemoci, kterou se původně milé rozptýlení stalo. Doufám, že už se nikdy nebudu muset v letadle bát.

Druhý let byl stejně klidný jako ten první. Na sedadle vedle mě seděl muž, jehož palubní fén na baterky byl třikrát větší než můj kufr. Byl to bizarní obrázek, který jsem si musel pořídít.

Po přistání v Biarritzu jsem vystoupil z letadla a měl jsem pocit, že mi někdo nalil do žil čistý optimismus. Bylo mi úplně jedno, že na mě to odpoledne čekalo šest kilometrů pěšky. Zkontroloval jsem si mapu, našel směr a vydal se podél jediné dlouhé silnice.

Okolí letiště bylo nezajímavé – beton, ploty, šedé budovy – ale i tak mě bavilo se dívat kolem sebe. Po delší době jsem byl zase v cizině. Ne na pár dní, ale na celý měsíc a půl. To není dovolená. To je čas, kdy musíš obstát, kdy se musíš postarat sám o sebe. Přemýšlel jsem o tom, kolik času jsem kdysi v cizině strávil, a vždycky to byly pobyty, které mě vtáhly do jiného světa. Teď jsem stál před další zkouškou. Jestli ještě vůbec dokážu fungovat mimo svoje nově nabyté pohodlí, mimo jistoty. To jsem měl zjistit.

Šel jsem a cestou si užíval tu jinakost. Domy, vůně, lidé, všechno bylo trochu jiné, trochu cizí, ale právě to mě naplňovalo radostí. Ve městě na mě čekalo první albergue. Vůbec jsem nevěděl, co očekávat. Znal jsem význam toho slova, ale co si pod tím představit? Bude to spíš hostel, ubytovna nebo něco mezi tím?

Dům se schovával v městském bloku, prostory byly stísněné, postele blízko sebe, ale zase zde byla velká koupelna a kuchyňka, kde to vonělo jídlem.

U stolu seděla žena. Na první pohled vypadala jako domácí, ale brzy jsem poznal, že je, stejně jako já, na pouti. Byla to Němka. Usměvavá, kolem sedmdesátky.

„Dobrý den, jak vám můžu pomoci?“ řekla anglicky s tak jasným přízvukem, že jsem se musel pousmát.

„Guten Tag,“ odpověděl jsem jí německy a pokračovali jsme v dialogu v její mateřštině. Krátce nato přišel její manžel – klidný, příjemný chlapík zhruba stejného věku. Říkali, že jsou z okolí Frankfurtu nad Mohanem, oba v důchodu a že jdou Camino už popáté nebo po šesté. Tentokrát jen na týden. Jejich lehkost byla nakažlivá.

Neměl jsem co vybalovat a vlastně jsem nevěděl, co sám se sebou. Konverzaci s prvními soupoutníky, soudruhy na cestě, jsem měl za sebou. Teď se věnovali běžným činnostem, které vykonává denně správný peregrino, poutník. Studovali mapu, plánovali zítřejší trasu, přerovnávali a připravovali věci denní potřeby, pustili se do přípravy jídla. Pozvali mě k večeři, kterou jsem s upřímnými díky odmítl. Neměl jsem hlad. Byl jsem zvědavý. Cítil jsem se plný a natěšený, a tak jsem obešel klidné historické centrum Bayonne. Když jsem se pak vrátil zpátky, byl v albergue i pan domácí – hospitalero.

Podíval se na mě a hned v první větě se mě zeptal: „Kde máš batoh?“

Bezelstně a tak trochu pobaveně jsem došel pro malý růžový kufřík a ukázal mu ho. Snažil jsem se tvářit co nejpřirozeněji, ale myslím, že mi cukly koutky. „Tohle je všechno,“ řekl jsem.

Pousmál se, zakroužil hlavou a s pobavením se ptal dál: „A s tímhle chceš dojít až do Santiaga?“

„Ano,“ přikývl jsem, „to je můj plán. Ale uvidím, jak se mi bude dařit.“

Rozesmál se nahlas. „Něco takového jsem ještě nikdy neviděl,“ pravil a znovu si kufřík prohlédl, jako by to byla muzea hodná rarita. Pak mírně zpozorněl: „Je to tvoje první zastávka?“

„Ano, úplně první albergue,“ přiznal jsem.

„A máš credencial, poutnický pas?“ zeptal se.

„Nemám,“ zavrtěl jsem hlavou.

„Bez něj to nepůjde,“ řekl úředním tónem a sáhl do šuplíku. Podal mi ho a dodal: „Stojí dvě eura a s noclehem dohromady je to dvanáct.“

Zaplatil jsem a otevřel si credencial. Byl větší, než jsem čekal.

„To je pořádný dokument,“ podotkl jsem. „Myslel jsem, že to bude něco menšího.“

Hospitalero kývl a pak se znovu zeptal: „A pas máš?“

„Pas? K čemu? Uprímně, měl jsem v plánu poslat ho domů. Nechci tahat tak velkou věc, vždyť se mi nevejde do kufru.“ Pokusil jsem se odlehčit situaci a nahodil lety strávenými jako obchodník skvěle vytrénovaný úsměv číslo čtyřicet dva.

On ale zavrtěl hlavou: „To nepůjde. Credencial i pas potřebuješ. Bez pasu tě v žádném albergue neubytují.“

Chvilí jsem držel credencial v ruce a přejížděl prsty po jeho stránkách. „Ale vždyť je to jen papír,“ namítl jsem. „Když zmokne, rozmočí se, razítka se slijí... nebude v něm nic čitelné.“

„To je riziko tvé pouti, ostatní si ho dávají do batohu,“ usmál se hospitalero a pokrčil rameny.

Zapsal mě do knihy hostů, vyplnil poutnický průkaz a popřál mi hodně štěstí. Až v tu chvíli mi došlo, že mluví krásnou angličtinou, ale není rodilý mluvčí. Neměl jsem chuť se pouštět do dalšího hovoru. Nadšení vymizelo.

Podíval jsem se na credencial ještě jednou – byl velký jako notes do školy, větší než můj český cestovní pas. Byla to čára

přes rozpočet, ale nedalo se nic dělat. Strčil jsem ho do kapsy a nechal to být.

Německý pár jsem už ten večer nezahlédl a ostatní poutníci spali. Hospitalero odešel a já v tu chvíli zůstal v kuchyňce úplně sám. Nakonec jsem zmožený únavou celého dne šel spát do pokoje, kde mě čekalo prozatím největší překvapení. I když nás tam bylo šest, vládl tu absolutní klid. Žádné chrápání, žádné opakované courání na toaletu, žádné noční povyražení, na které jsem byl zvyklý z ubytoven, kde lidé vždycky měli po ruce pivo. Poutníci byli jiní.

KAPITOLA 1

26. 6. Bayonne

První ráno se hlásilo o slovo a hlava hučela. Ne z hluku, z napětí. Spal jsem, ale ne hluboce. Ovládalo mě elektrizující očekávání. Byl jsem odpočatý, svěží, připravený a zároveň napjatý jako struna. Struna, kterou někdo pomalu napíná, ale ještě na ni nezahrál.

Strašně dlouho jsem se na ten den připravoval. V hlavě, nohách i celém těle. Měsíce jsem o tom mluvil, plánoval, snil. A teď, v té tmě a tichu, jsem si vůbec nebyl jistý, jestli vím, co dělám.

Všichni spali, jen já tam ležel a přemýšlel o tom, že je to možná bláznovství. Jít osm set kiláků v pantoflích. Bez batohu. Bez zkušeností. Ale bylo to moje bláznovství a já v něj věřil. Věřil jsem, že se z něj něco narodí. Že ten první krok, který jsem ještě ani neudělal, už změnil všechno.

Když jsem konečně vyšel ven, bylo těsně po páté hodině ranní. Byl jsem v ulicích úplně sám. Město spalo. Lampy svítily, ale už jako by se chystaly zhasnout. Temná noc pomalu ustupovala tomu nejzvláštnějšímu okamžiku těsně před rozbřeskem – mezičasí – kdy ještě není ráno, ale už ani noc. A já poprvé v životě cítil, že právě tahle část dne je moje nejoblíbenější. Ticho, které musí skončit. Světlo, které se ještě bojí. A ty, kdo víš, že máš celý den před sebou. Čistý list. Čerstvé tělo, volné myšlenky, jistý krok. Byl jsem plný očekávání, ale ne strachu. Měl jsem chuť jít.

Ulice byly prázdné, a právě proto tak krásné. Každý dům vypadal jinak, každý stín měl svůj vlastní dech. Camino se mnou ještě nemluvalo, ale už jsem cítil jeho dech za krkem. V tu chvíli jsem ještě nevěděl, že to první albergue, ze kterého jsem vycházel,

bylo výjimečné. Ne stavbou, ne pohodlím, ale proto, že tam jsem se stal poutníkem. Vyšel jsem s vírou, že se něco stane.

Zastavil jsem se na mostě a vytáhl telefon. Ruce se mi lehce třáslы odpovědností té chvíle. Natočil jsem první video do své série na sociální síť. Netykalo se přímo této cesty, ale souvislostí. Netočil jsem proto, že by se něco dělo, ale právě proto, že se ještě nedělo nic. Chtěl jsem zachytit začátek, dokud je neporušený, než se promění ve vzpomínku, kterou už nikdy neuchopíš. Mluvil jsem pomalu, abych to unesl. A pak jsem se rozešel.

Vpravo se táhla řeka, zábradlí chladilo do dlaně a ticho města se opíralo o hladinu. Každý krok zněl v tom tichu až nepatřičně hlasitě, jako by rušil něco posvátného. Nabízelo se nespočet otázek. Kdo jsem? Proč právě teď? Kam vlastně jdu? Měl jsem naivní představu, že odpovědi budou napsané přímo na cestě, na vývěskách, v názvech ulic, v nápisech na autech, na plakátech ve výlohách. Že stačí jít a číst. Že Camino mluví nahlas.

Město bylo němé, obchody zavřené, cedule mlčely. A právě v tom tichu jsem najednou zahlédl rudě podsvícený nápis „Skulls“ – lebky – ve výloze uprostřed ničeho. Jako znamení. Výstraha. Ironie, možná jen náhoda. Zasáhlo mě to ne kvůli obsahu, ale protože to byla první věc, která mi něco řekla. Tahle cesta nebude jen o světle. Bude mít i svoje stíny. Kostlivce. Pochyby. Ticho.

Cesta se stáčela k moři a já ji následoval bez značek, bez návodu, ale se zvláštním klidem, který máš jen tehdy, když konečně děláš něco, co má smysl.

S oceánem jsme se pozdravili jako staří známí. Žádná slova, žádné dojetí, jen to všeříkající ticho. Znali jsme se dlouhá léta. Prožili jsme spolu kus života. On mi ukázal svět, já mu věnoval čas. Byl jsem s ním na místech, kam bych se jinak nikdy nedostal. Pracoval jsem na parníku, spal v kajutách a žil na vodě. Viděl jsem přístavy i bouře, smích i strach, opuštěná rána a večery s výhledem, který si nevyfotíš. A on tam vždycky byl. Obrovský, klidný, nevyzpytatelný. Kdysi mi dopřál klidnou hladinu ve chvíli, kdy jsem napříč tím nekonečnem směl překonat vzdálenost mezi dvěma

světy. Mám ho strašně rád. A teď, po letech, jsme se potkali znova. Ne jako cizinci, ale jako dva staří kamarádi, kteří vědí, že i když se roky neviděli, nic se nezměnilo. Toužil jsem po jeho společnosti. To on byl důvod, proč jsem si vybral severní cestu, Camino del Norte.

Než jsem se nadál, kráčel jsem nádherným městem. Nepodbízelo se, nevnucovalo, jen prostě bylo. Mělo sebevědomí někoho, kdo ví, že má co nabídnout. Historické bulváry, červené střechy, staré domy, jež přečkaly věky a pořád stály zpřímá. Promenáda, která voněla dálkou a sluncem. Lidé běhali, smáli se, zdravili se navzájem, jako by bylo normální mít se rád.

A pak jsem si najednou všiml těch hrubých hran. Betonových stěn, bloků, co se nedají obejmout. Brutalismus v plné síle. Ostrý, chladný, neústupný. A přesto do toho celku nějak patřil. Tak jako patří bolest k lásce.

Právě v těch kontrastních křivkách Biarritzu se mi vybavila ta, která mi kdysi patřila srdcem. Přesně taková byla. Napřed okouzlující a podmanivá, nakonec tvrdá, drsná a neústupná. Královna. A právě na tomhle místě, které si nenechává nic pro sebe, a přesto mlčí, se mi to všechno vrátilo. Krása, která mi připomněla, jak vzácné bylo to, co jsme měli společné. A beton mi ukázal, jak to skončilo. Hrany, které už nešly obrousit, i když jsem chtěl. Bolelo to, protože to byla láska, která nikdy nezmizí úplně.

V tu chvíli jsem si uvědomil, že ani surfař nemůže mít každou vlnu jen sám pro sebe. Číhalo jich tu na ně nespočet a věděli, že jsou chvíle, kdy se o ně musí podělit, nebo je pustit. Já jsem ji tehdy pustil. Nyní jsem nepocítoval rozezení, spíš vděčnost za to, co jsme spolu prožili. A hlavně za to, co z toho zůstalo. Naše děti. Byť se naše cesty rozdělily, tohle nás bude spojovat navždy.

Opustil jsem promenádu a ponořil se zpátky do klidnějších ulic. Město začalo ustupovat krajině. Předě mnou se zvedaly první kopečky. Nic dramatického, ale dost na to, abych si uvědomil, že den nebude jen o kráse.

Slunce stálo vysoko nad novým horizontem a začalo si vybírat, koho pohladí a koho spálí, a přede mnou ležel výhled, který člověku vezme dech. Útes. Moře. Obloha, na níž se objevili paraglidisté. Startovali z pruhu trávy u silnice, jenž končil ostrou hranou skály. Jeden za druhým se zvedali do vzduchu, kroužili nad pevninou i nad mořem, hladili vítr křídly jako racci a zůstávali tam nahoře, kde to nese. Zastavil jsem se. Všechno, co létá, mi připomíná tátu. To dítě ve mně se při pohledu na nebe pokaždé vrátí do dětství. Do okamžiků, kdy byl svět jednoduchý a táta ještě žil.

Nechtěl do země, tam nepatřil. Chtěl rozptýlit do vzduchu, což jsme udělali. Od té doby vím, že je tam, nad námi. Všude. V každém poryvu, který mě pohladí po tváři. V každém křídle, jež plachtí nad mořem. Směje se na mě z oblohy, dívá se těma svýma veselýma očima a připomíná, že létat se dá, i když nemáš křídla.

Vstoupil jsem za plot. Na brance visela cedule se zákazem, ale nešlo to jinak. Ne kvůli vzpouře, ale kvůli úctě. Chtěl jsem být blíž. Muž, který dirigoval startovní plochu a ze kterého se vyklubal majitel, ke mně okamžitě přišel. Byl připravený prostor bránit. Zastavil jsem ho srdečným, upřímným pozdravem a sdělil jsem mu, proč jsem tam. Něco v něm se uvolnilo. Odemklo. Chvilí jsme mluvili a já požádal, zda bych se mohl také proletět. Situace se vyvinula sama. Bylo jasné, že já nepoletím, ale z těch pohledů, úsměvů a slov vyplývalo, že poletí aspoň kufřík.

Jeden z paraglidistů kroužících nad námi se po evidentně smluveném gestu snesl z nebe jako poslušný psík na zavolání, přistál kousek vedle a nechal si krátce vysvětlit, o co jde. Vzal kufřík do kapsy a vznesl se zpátky. A tam, nad útesem, povožil nás oba. Mě, tátu, naše vzpomínky, dětské sny i smích, který zůstal ve vzduchu. Kufřík se houpal na nebi a já stál na hraně světa a díval se, jak letíme. Nad mořem, nad trávou, nad minulostí. Paraglidista proletěl těsně kolem mě, a jak mě míjel, podal mi kufr zpátky. Já ho chytil, jako by mi někdo podal ruku z druhé strany nebe.

Celé jsem si to pro jistotu natáčel. Jinak bych si nebyl jistý, že se to stalo.

Do očí mi vhrkly slzy. Nešlo zůstat ani odejít. Vím, že jsem se rozloučil. Vím, že to bylo milé. Ale jinak si nic nepamatuju. Jen to, že jsem chvíli nebyl tady. Byl jsem s tátou v růžovém kufru.

Když jsem se blížil k San Juan de Luz, otevřel se přede mnou pohled na pláž. Přístavní město bylo živé, hezké, staré. Surfaři, děti, moře. Své ubytování jsem našel docela snadno. Když jsem tam přišel, měl jsem pocit, že jsem dorazil přesně tam, kam jsem měl.

Přivítala mě paní domácí, hospitalera. Řekla, že se mnou v pokoji spí dva Španělé, které jsem zahlédl na postelích, a ještě jeden Němec, co přijel na kole. V domě bylo asi dvacet postelí, my byli jen čtyři. Vybral jsem si jednu z nich.

V oddělení ztrát a nálezů jsem objevil malou lahvičku šamponu a bral to jako dar z nebes. Pro jistotu jsem se přeptal, jestli si to smím nechat. Potvrdila, že to tady nechal jiný poutník a že kdybych měl něco navíc, můžu to tam zanechat. Zasmáli jsme se. Nebylo co odložit jako nepotřebné.

Lahvička šamponu byla směšně malá. Připomínala spíš nabobtnalý zapalovač. Od té chvíle se stala mou věrnou společnicí. Nesl jsem ji celé Camino. Minimalistická, ale věrná. Bydlela v mé kapse a neustále jsem ji doplňoval. Obvykle v kavárnách, kde jsem se stavěl na občerstvení. Jako náplň posloužilo obyčejné tekuté mýdlo z tamních toalet. Pokud nebyl v albergue k dispozici sdílený šampon, použil jsem ji. A když jsem si pral, byl to právě tenhle malý zázrak, který mi pomáhal. Stala se mým šamponem, mýdlem i pracím gelem. Po dobu Camina lahvička plynule měnila své barvy i vůně. Z původní jedovatě fialové přes kombinaci s fosforovou do barvy zeleného jablka až po barvu finální, krémově béžovou. Upjal jsem se na ni se zvláštní pýchou. Byla symbolem toho, co mi stačí.

Hospitalera se zeptala, jestli se půjdu vykoupat. Řekl jsem, že nemám v čem. Poradila mi, ať zaskočím do second handu dole ve městě. Tak jsem šel a koupil plavky za dvě eura. Použité, jasné že jo. Nejsem fajnovka. Byly modré a trochu dlouhé, tak jsem je ustříhl. Moře mě přivítalo, jako by na mě čekalo.

Po návratu do albergue jsem potkal v koupelně staršího pána. Nahého, asi sedmdesátiletého. Stál tam tak přirozeně, že mě úplně odzbrojil. Zcela beze studu se mi zpříma díval do očí unaveným, ale vyrovnaným pohledem. Začali jsme mluvit německy. Říkal, že jede Camino na kole. Byl klidný, přehledný, laskavý. Nepamatuju si slova, ale pamatuju si jeho klid.

Večer jsem začal novou rutinu.

Plánování zítřka. Kam asi dojdu?

Zápis do deníku.

Střih videa.

Měl jsem za sebou dlouhý den a aplikace mi neodpouštěly chyby. A přesto jsem cítil spokojenost. Camino už nebylo jen myšlenka. Stalo se mou cestou, mým tělem. A já byl jeho součástí.

KAPITOLA 2

27. 6. *San Jean de Luz*

Hejtři. Nedají ti spát. Večer předtím jsem na Facebook hodil seznam věcí, se kterými vlastně jdu. Růžový kufřík, jedno triko, jedny kraťasy. Sdílel jsem to do několika skupin včetně cizojazyčných. Reakce? Spousta podpory, povzbudivých komentářů, lidi psali, že fandí, že to je šílené a krásné zároveň.

A pak pár hejtrů. Tři, pět, nevím kolik. Ale to stačí. Stačí pár vět, aby ti rozhodily klid. Že jsem prase, že chodím v jedněch kraťasech a jednom triku. Že budu smrdět. Že jsem sobec, protože přijdu do společné ubytovny a zasmradím ji. Že když se sprchuju, tak tam musím courat nahý, než mi uschne prádlo. Že umřu žízni, protože nemám ani láhev na vodu.

Poznámka o smradu mě bodla nejvíc, protože na hygieně si zakládám. Jsem marnivý, mám rád, když voním, když jsem čistý. Deodorant jsem s sebou neměl, ale sprchoval jsem se každý den, někdy dvakrát i třikrát, kdykoliv to šlo. Jenže hejtr nepotřebuje fakta, hejtr potřebuje bodnout.

Probudil jsem se s tou myšlenkou v hlavě. Čichnul jsem k triku. Nesmrdělo. Alespoň ne tak, aby se to nedalo zvládnout, ale nebylo úplně čerstvé. Vytáhl jsem svoji malou lahvičku šamponu a šel rovnou do koupelny. To tričko jsem vypral, jak dobře to jen šlo. Venku sice nebylo žádné velké teplo, ale věděl jsem, že se přes den vysuší.

Vyšel jsem z albergue a ještě jsem pořádně nevěděl, jestli jsem poutník nebo turista. To se změnilo během pár kroků. Na zdi visela modrá tabule se žlutou šipkou a číslem, které mě posadilo na zadek.

Santiago de Compostela 825 km.

Osm set dvacet pět. Taková dálka se ani nevejde do hlavy. Nechápal jsem, že to mám před sebou, v pantoflích, s růžovým kufříkem v kapse. Člověk by čekal, že se na něco takového musí připravovat roky, a já jen stál, koukal a směšně kulil oči jako dítě, které právě zjistilo, že svět není jen pár ulic kolem baráku, ale natahuje se přes velký kus kontinentu.

Chvilí nato přišel velký okamžik. Na starém betonovém patníku jsem spatřil mušli. Tu slavnou mušli, o které jsem tolik slyšel, četl a kterou jsem doteď znal jen z obrázků. Najednou tam byla přede mnou, oprýskaná, ale směr ukazující a já měl pocit, že mi někdo podává ruku. Symbol Camina.

Konečně to ve mně sepnulo. Tohle není výlet, není to jen dlouhá procházka. Je to cesta, která má svůj jazyk, svoje značky, a já teď poprvé slyšel, že mluví i ke mně. Stoupl jsem si k ní, položil na ni ruku a usmál se. Byla to směšně malá věc na tak velký okamžik. První skutečný kontakt s poutí, vizuální a hmatový, první přijetí do klubu. V tu chvíli už jsem nešel jen já.

Cesta mě dovedla k místu, které v sobě skrývalo celé epochy. Byl jsem na útesu, jenž vypadal jako prastará kniha. Jednotlivé vrstvy hornin se skládaly jedna na druhé, jako by se stovky, možná tisíce let historie sečetly do jednoho tichého stvoření. Odborníci tomu říkají flysch, řekl Google. Střídající se vrstvy prachovců a pískovců, jejichž vznik se datuje až do pradávných období. Tento pás útesů, táhnoucí se mezi městy Zumaia a Deba, je součástí geoparku, který nám umožňuje číst šedesát milionů let geologické historie.

Nad tím divokým mořem jsem prožíval jeden z nejsilnějších okamžiků celé cesty, ve kterých se hrála svou roli příroda. Každá vrstva, každá řasa, každá drsnost v kameni vyprávěla příběh. O korytech dávných moří, o mocných otřesech Země, o teplotách i tlacích lámajících kontinenty. O tom, jak se sedimenty staly skálou a pak se vrátily k životu ve vlnách, které je opět ohlazují. Geografie a historie Země se střetly s mým vlastním

tématem – hranicemi, které se dají překročit, i s pamětí, jež nikdy nevyprchá. Cítil jsem, jak mě to žulové ticho učí, že čas není lineární, že země není statická, že život není jen o kroku vpřed, ale taky o schopnosti vnímat vrstvy v sobě i kolem sebe.

O pár kilometrů dál mě čekala přírodní rezervace s dřevěnou bránou a cedulí plnou zákazů. S mobilem v ruce a pomocí překladače jsem zkontroloval, jestli tam vůbec smím. Smál jsem se sám sobě. Poutník, co jde na kraj světa a stojí před tabulkou, aby se ujistil, že nevstupuje tam, kam nemá. Ale nakonec to byl krásný kus cesty. Les voněl pryskyřicí, cestičky byly úzké, kořeny překážely a nad hlavou se chvěla zeleň. Každý krok měl váhu, každé nadechnutí bylo jiné než ve městě. Přesně tam jsem pochopil, že Camino je prolínání různých světů. Chvilí divoké útesy, chvilí tichý les.

Cesta vedla okolo pomníku padlých. Stál tam sám, obrostlý trávou, s kameny poskládanými kolem do tvaru věnce. Nebylo na něm nic extra pompézního, jen jména, letopočty a ticho, které se nedá obejít. Tady totiž ležely životy. Cítil jsem je, přestože jména na kameni jsem nečetl. Stačilo stát pod vlajkou třepotající se nad hlavou a věděl jsem, že tohle místo zažilo obrovskou tragédii. Lidé tu umírali proto, aby jiní mohli žít. Aby generace po nich nemusely vést stejné boje, aby mohly dýchat klidněji, svobodněji. Války bývají kruté, ale úplně všechny mají svůj nevyhnutelný smysl. Udělal jsem si fotku a chvilí přemýšlel, jestli je to výraz úcty, nebo spíš důkaz, že nezapomínám na krutost kombinovanou se zbytečností.

O kousek dál se cesta stáčela k mostu. Na jeho začátku byly znaky, vlajky, erby – připomínky toho, že tady Francie končí. Na asfaltu, přímo uprostřed mostu, byl velký nápis. *BORDER*. Hranice. Slovo, které se mi vypálilo do očí i do srdce. Zastavil jsem se tam, protože vždy když překračuju hranice, vybaví se mi jedna vzpomínka.

Byl rok 1988. Komunismus pořád svíral zemi a nikdo z nás netušil, že už se blíží konec. Mně bylo jedenáct, mým bratrům

dvanáct a třináct. Naše rodina odjela na dovolenou do Jugoslávie. Pro nás tři bratry to byla dovolená. Rodiče ale věděli, že to bude pokus o emigraci. Řekli to jen tátovu bratrovi, který mezitím podnikl potřebné kroky.

Do žigulíku naložili věci jako na běžnou cestu, ale přihodili i malou truhličku s rodinným zlatem a jinými památkami. Bylo toho málo, muselo se to vejít do auta. Všechno ostatní zůstalo doma. Užili jsme si krásnou dovolenou a vyrazili domů. Cestou jsme se zastavili na Plitvických jezerech. Průzračná voda, modrozelené kaskády, chvíle, kdy to opravdu vypadalo jako výlet. Jenže to byla jen zastávka, kulisa před skutečným cílem. Záminka, abychom my tři, zavlečenci, nic nezpозorovali.

Když jsme z Plitvic vyjeli směrem k rakouským hranicím, oznámili nám naši pravdu. Že se pokusíme přejít do Rakouska, kde žije tátův příbuzný, a že od něj se dostaneme dál až do Ameriky.

Amerika. Slovo, které v té době znělo jako jiný vesmír. Já ale měl v hlavě jen milované příbuzenstvo, dědečky, babičky, strýčky i tetičky, bratrance a sestřenice. A kamarády. Ptal jsem se, jestli je ještě uvidím. Odpověď nepřišla. V autě se rozhostilo ticho.

Jugoslávci nás nechali projet. Ploty, ostnaté dráty, betonoví ježci, celníci se samopaly. Všechno působilo děsivě. A pak rakouští celníci. Vzali si doklady, vytáhli tátu, potom mámu. Dlouhé minuty jsme čekali na zadním sedadle, já i bratři jsme mlčeli. Když se máma vrátila, plakala. Táta za chvíli přisedl a oznámil, že to nevyšlo.

Jenže v pasech už zůstala razítka. Důkaz, že jsme se o to pokusili. Ukázat je českým celníkům by znamenalo pro rodiče basu a nás by poslali do pastáku. Máma byla hysterická, táta ji uklidňoval. Nakonec rozhodli, že to obrátíme a pojedeme... kam jinam než do Maďarska. Do Budapešti na československou ambasádu. Tam rodiče nahlásili ztrátu pasů, ve skutečnosti je měli schované v autě. Tři dny jsme čekali, než dostali náhradní doložky.

Když jsme se vrátili domů a otevřeli dveře, čekal nás pohled, který mám před očima dodnes. Holé stěny, prázdná podlaha, žádný stůl, žádné postele, jen ozvěna kroků, která se rozléhala, jako bychom vstoupili do cizího, neobydleného bytu. Náš domov byl pryč.

Tátovi došla trpělivost. Dovolená skončila, útěk se nekonal a zítra bude muset jít do práce, jako by se nic nestalo. A že všechno tohle bude muset zvládnout potají, s opatrností, aby se nikdo nedozvěděl, co se stalo. Jeho nervy se napjaly, vzrušeně gestikuloval, zvyšoval hlas, bylo v něm zoufalství i rezignace. Zdálo se, že nás to celé přeroste.

A právě v té chvíli se ozvala máma. S jemnějším, ale pevnějším hlasem, který se nepřetlačoval, uklidňoval. Hlasem, který měl váhu, protože nešel proti proudu, ale vedl ho. Neplakala. Před pár dny, když se hranice zavřely, byla na dně, ale teď stála uprostřed místnosti klidná a pevná. Převzala kontrolu, aniž by to musela říct nahlas. Byla to ona, kdo nastavil rytmus, kdo nás vtáhl zpátky do reality a zároveň nám ukázal, že se to dá zvládnout. Táta měl sílu, ale byla v ní únava a hněv. Ona měla rovnováhu, kterou uměla předat i nám, klukům. Najednou jsme nestáli na pokraji zhroucení. Nestáli jsme jako oběti nevydařeného útěku. Stáli jsme tam jako rodina, která má pořád šanci přežít a jít dál. A ten pocit nepřišel od otce, i když jsem ho miloval, ale od matky. Byla to její klidná jistota, její schopnost zvednout hlavu a přijmout i ty nejhorší okolnosti, co nás udrželo pohromadě. A právě v tom okamžiku, uprostřed holých stěn, jsem věděl, že přede mnou stojí královna.

Tato doba, ve které byl symbolem státních hranic ostnatý drát, ve mně zanechala šrám. Vždy, když opouštím jeden stát a vítá mě jiný, se ten šrám připomene, zabolí.

Vešel jsem do obchodu hned za mostem. Typická trafika, jaká na hranicích nemůže chybět. Hektolitry alkoholu, cigarety, blikající světla. Podlaha lepila od rozlitého piva, přítmí připomínalo spíš kasino než krám. Falešné soukromí pro ty, co kupují chlast, i když zůstávají odhalení sami před sebou. Já měl ale žízeň a jiný